

INFO Winter 2021

Verenigingsblad van IVN De Oude Landgraaf

Verschijnt 4x per jaar

Opgericht 2 april 1968 als afd. Schaesberg-Nieuwenhagen

www.ivn.nl/afdeling/de-oude-landgraaf

ivn natuur
educatie
De Oude Landgraaf

BESTUUR:

VOORZITTER:	Marianne Slangen	2025
waarnemend	Schubertstraat 15 6371 LT Landgraaf tel. 0655733866	
SECRETARIS:	Mariet Kölgen	2024
	Onderstestraat 34 6415 PZ Heerlen tel. 06 53204877	
PENNINGMEESTER:	Jos Aerts	2023
	Lichtenbergerstraat 3A 6371 AS Landgraaf tel. 06 15924659	
BESTUURSLEDEN:	Pierre Tillmanns	2022
	Frits Kusters	2024
Secretariaat:	Onderstestraat 34, 6415 PZ Heerlen E-mail: ivnmarietkolgen@hetnet.nl	

Contributiebetaling naar bankrekening Penningmeester IVN De Oude Landgraaf NL67 RABO 0352 4849 18 t.n.v. IVN De Oude Landgraaf.

S.V.P ALLE ADRESWIJZIGINGEN TIJDIG NAAR ONS EN NIET NAAR DE NATUURGIDS

Redactie INFO: Mariet Kölgen

Kopie naar ivnmarietkolgen@hetnet.nl of per post naar het secretariaat.

De Info verschijnt 4x per jaar, in maart, juni, september en december.

Voorwoord

Aan het eind van het jaar, het begin van de winter, kijken we terug op wat het jaar ons gebracht heeft. De natuur is in rust, de mens kent weinig rust en wil steeds verder komen.

Het was weer een bijzonder jaar, we kunnen niet om corona heen wat ons allen beperkt heeft in datgene wat we zo graag doen. Ook de zorgen m.b.t. het klimaat heeft het jaar beheerst en we hebben de gevolgen dicht bij huis kunnen zien.

Corona heeft voor de een misschien meer gevolgen gehad dan voor de ander. De natuur was en is een van de mogelijkheden om wel van te kunnen genieten en het is een feit dat natuur / wandelen een bredere belangstelling heeft gekregen.

Ons terrein leent zich er gelukkig voor om met meerdere personen tegelijk, individueel, aan de slag te zijn. Ons gebouw is er op vooruit gegaan. Er is veel gebeurd, opgeruimd, opgeschoond, verbeterd. Hulde aan de personen die dat gedaan hebben.

In het voorjaar konden we weer lekker aan de slag. We zijn weer gaan wandelen en hebben enkele prachtige wandelingen gelopen. De vogelwerkgroep is zeer ijverig en gaat nu wekelijks de bossen in om nestkasten te controleren. Onze terreingroep schoont het terrein op en onderhoudt de poel.

Binnen de vrijdagmorgen groep ontstaan nieuwe initiatieven, wat een mooie ontwikkeling is.

De wereld om ons heen konden we zo een beetje vergeten op de vrijdagmorgen. In de zomermaanden werd buiten werd

koffie gedronken en het was als vanouds weer gezellig en harmonieus.

Intussen zitten we in een volgende lockdown. Het zal ook wel niet de laatste zijn. Ondanks dat is het binnen onze IVN vereniging goed vertoeven. We zullen allen de moed erin moeten houden, ooit zal deze infectie op de een of andere manier te beheersen zijn.

Namens het bestuur wens ik u mooie kerstdagen en alle goeds en geluk voor 2022.

Marianne Slangen
wnd. Voorzitter

Namen ...(2)

Vorige keer heb ik het gehad over de betekenis van namen. Die kunnen in de biologie behoorlijk verwarrend zijn. Vandaag geen sarkruid maar twee eenvoudige organismen die iedereen kent. Laat ik beginnen met de **Sprinkhaan**.

Dat lijkt geen probleem, iedereen weet toch wel wat een sprinkhaan is? Maar stel dat je vreemdeling bent en hier een inburgeringscursus in Nederlands volgt, echt

een moeilijke taal. Wat een “haan” is weet je al snel, (“half haantje, lekker”) en ook wat het werkwoord “springen” betekent, maar **Sprinken** ? Als hanen sprinken wat doen ze dan?

Zelfs veel Nederlanders weten niet dat het woord haan of haantje in het Nederlands vaak wordt gecombineerd met een insect zoals bijv. “**Bladhaantjes**” en dat zijn toch echt geen hanen op blaadjes maar kevers.. Dan is het Engelse woordje veel duidelijker: “**Grasshopper**”, dat is in elk geval geen haan die van grasspriet naar grasspriet springt.

Het Duits is ook niet altijd duidelijk. Een “**Grashüpfer**” is prima, een “**Heuschrecke**” is al moeilijker al is een “schrik in het hooi” nog wel te volgen, maar “**Gottesanbeterin**” is toch wel moeilijk. Ook wordt “**Mantis**” gebruikt maar dat is eigenlijk een bepaalde sóort, de bidsprinkhaan, maar wacht

eens... die aanbidt God natuurlijk als hij doodstil klaar zit om een insect in zijn grote klauwen te vangen....vandaar.
En dat zijn pas 3 talen... Gelukkig geldt de wetenschappelijke naam **Caelifera** altijd.

Een heel ander organisme. Dat leuke witte bloempje in het gras het **“Madeliefje”** waar je zulke leuke kransjes van kunt

maken. Voor een buitenlander misschien ook een vreemd woord. Want een **“made”** is nu niet bepaald zo’n leuk ding, die vind je toch liever niet in je eten, waarom zeg je dan dat die “lief” is?

“Made” wordt wel verklaard als een samentrekking van het woord 'made', wat weide of hooiveld betekent (vgl. ook 'maaïen'), en het woord 'lief', omdat het bloempje zo lief uitziet in het gras. Een andere verklaring is dat het woord made mogelijk afkomstig is van maagde-lief, omdat het bloempje in verband gebracht werd met de maagd Maria. Dat laatste klopt dan ook weer met de naam **“Maria bloempje”**. Maar we spreken ook van **“Meleefke”** of **“Meizoentje”** en zou Madeliefje niet gewoon **“Ma d’r liefje”** kunnen zijn? Dat klopt dan weer aardig met het feit dat sinds de jaren 1980 Madelief ook wel wordt gekozen als voornaam voor meisjes.

Het Engelse **“Daisy”** wordt zowel in Engeland als in Nederland ook als voornaam gebruikt. Maar het Duitse **“Gänseblümchen”** is dan toch wel weer totaal iets anders

ofschoon **Maßliebchen** wel weer in de buurt komt. Ook hier brengt de wetenschappelijke naam uitkomst "**Bellis Perennis**", wat mooie overblijvende betekent. Ik vind die bloemetjes in elk geval prachtig maar ik ken iemand die ze niet in het gazon wilt hebben en zelfs met verdelger bestrijdt omdat ze een plaag zouden zijn....Een sarkruid dus... En zo zijn we weer rond, maar... zou ik denkend aan de reactie van Andree willen zeggen, beste mensen, beter je hele tuin vol met sarkruid of onkruid of vuilgroen dan met stenen.....!!
Ben Bringmann

Reactie op Namen (1) in info Herfst 2021:

Beste Ben

Helaas heet het bij de Amsterdamse Groenvoorziening nooit vuilkruid, maar vuilgroen. Dat is ook meteen belangrijk want zaailingen van de Amerikaanse Eik zijn daar ook mee bedoeld en dat is geen kruid, echter "tegen die is geen onkruid opgewassen"!

Helaas kent het woord plaag en plagen helemaal niet per definitie een onschuldige kant, want de springbalsemien is verre van onschuldig als plaag net zo min als duizendknoop, grijze eekhoorn, rattenplaag enz. En vuilvogel is voor Hop zo ik leerde, erg Limburgs. Dus naast vuilboom zijn er nog meer zo. Blijft dat we gewenst groen hebben en helaas (of gelukkig) ook ongewenst groen. Maar door de slechte voorstelling van onkruid heeft men liever stenen op zijn grond dan onkruiden en belast zo onnodig het riool, onthoudt hiermee het

Bladeren van de Amerikaanse eik

grondwater van dringende toevoer en vermindert de productie van zuurstof uit overschot aan CO₂. Dus voorlichting over onkruid en haar slechte naam is heel dringend.

Andree

Reactie 2 op Namen

Beste Andree,

Wat een leuke reactie op mijn stukje, dank je wel. Ik ben het in grote lijnen helemaal met je eens. Een paar kanttekeningen. Het woord “vuilkruid” heb ik gebruikt, citerend uit mijn geheugen en dat is op mijn leeftijd altijd gevaarlijk.

Natuurlijk is “vuilgroen” veel beter, zeker met de achtergrond die je er bij geeft.

Ik heb met opzet het werkwoord “plagen” (dat niet zo erg hoeft te zijn) laten overgaan in het zelfstandig naamwoord “plaag” wat, daarmee ben ik het met je eens, wel altijd heel vervelend is. Maar ik vond die woordspeling wel leuk.

Dat ook de Amerikaanse eik als een plaag wordt beschouwd, wist ik niet. Het is toch een boom die in veel parken aangeplant wordt en het daar goed doet en voor zover ik weet geen andere bomen verdringt. Bovendien heeft hij weinig last van de processie rups. Maar ik begrijp uit jouw reactie dat de zaailingen wel nogal agressief zijn en dat wist ik weer niet.

Maar met de strekking van jouw reactie ben ik het, zoals gezegd, helemaal eens.

Ben

De Amerikaanse eik

Dat de Amerikaanse eik een mooie monumentale boom is, die vooral in de herfst schitterende kleuren heeft , is voor iedereen duidelijk.

Dat de boom in de natuur, in een omgeving waar ook onze eik voorkomt, niet veel toegevoegde waarde heeft en zelfs vaak onwenselijk is, hebben we onlangs bevestigd gekregen tijdens een excursie van Natuurmonumenten op de Brunssummerheide. Natuurmonumenten was in oktober daar druk bezig om de Amerikaanse eik zoveel mogelijk te verwijderen.

En de eik vecht terug, want hij doet het overal heel goed (zeker op arme heidegrond), net als alle invasieve (schadelijk vanwege explosieve verspreiding en negatieve gevolgen voor de natuur) exoten, en zijn zaailingen zijn overal te vinden. Andere soorten van dit kaliber zijn berenklaauw, Amerikaanse vogelkers, Japanse duizendknoop, reuzebalsemien. Ze verdringen de inheemse soorten die hier hun eigen natuurlijke omgeving hebben en samenleven met andere inheemse dieren en planten. Daarin zit de waarde van inheemse soorten, in tegenstelling tot exoten leven ze in een natuurlijke habitat, levensgemeenschap. Zoals de ijsbeer leeft op de Noordpoolzoiets.

Mariet Kölgen

Suus Travel
Uw reis, mijn expertise

Pakketreizen (ook Fly Drive, Citytrips en Rondreizen)/Maatwerk/Cruises/
Zakenreizen/Losse vliegtickets/Autohuur/Accommodaties/Verzekeringen
WERELDWIJD

USA, Caribbean & Cruise Specialist

Check www.suustravel.com
Like www.facebook.com/SuusTravel
Mail info@suustravel.com
Bel +31 (0)6 36426738

Suus Travel

A promotional graphic for APS GROEP. It features the company name 'APS GROEP' in large, bold, black letters, with 'FOR ALL YOUR PROMOTIONS' underneath. Below the name are four colored boxes listing services: 'bedrijfskleding & promotiekleding' and 'zeefdruk & borduur' (orange), 'relatiegeschenken & sportprijzen' (blue), 'belettering & reclamematerialen' and 'ontwerp & drukwerk' (dark grey), and 'medailles, pins, steken & veren' (green). At the bottom left is the address 'Heerlenseweg 200', '6371 HX Landgraaf', and phone number 'T 045 - 535 15 97'. The website 'www.apsgroep.nl' is at the bottom center. On the right is a tilted logo for 'APS GROEP FOR ALL YOUR PROMOTIONS' on a white background with a black border.

intrak

Glashandel- en
Schildersbedrijf

Sjef van Ooyen
Landgraaf BV

vca^v Streperplein 10
6371 HZ Landgraaf
T 045 571 44 77
jan@sjefvanooyen.nl
www.sjefvanooyen.nl

Contributie 2022

Iedereen heeft over de contributie bericht gekregen.

Misschien is het toch nog eens goed op alles op een rij te

zetten. Hier de brief die iedereen heeft gekregen.

Beste leden,

Al langer leeft bij ons het bewustzijn dat we de contributie iets moeten verhogen, want anders teren we als vereniging te veel in.

Na intensief overleg in het bestuur hebben we het volgende besloten:

- De contributie inclusief De Natuurgids (8 x per jaar) wordt € 32,- (was 26,50).

In werkelijkheid kost De Natuurgids €17,- maar de vereniging doet € 5,- bij omdat we een abonnement op De Natuurgids willen stimuleren.

- De contributie zonder De Natuurgids is € 20,- (tot nu toe kreeg iedereen automatisch De Natuurgids erbij, nu heeft iedereen zelf de keus.) Je wordt toch nauw betrokken bij alle activiteiten en ontvangt 4 x per jaar het verenigingsnieuws in de vorm van een INFO.

- Al je landelijk lid wilt blijven/ worden kost dat € 12,- extra, dus €32,- of € 44,- (samen met De Natuurgids)

Dat landelijk lidmaatschap willen we ook stimuleren want de landelijke vereniging levert deskundigheid aan de afdelingen, bovendien ontvang je 4 x per jaar het blad Mens en Natuur met veel informatie over het IVN.

N.B. voor onze actieve leden betaalt de vereniging dit lidmaatschap.

- Je kunt ook begunstiger worden voor minimaal € 10,- per jaar. Je ontvangt dan ook 4 x per jaar de INFO.
- Als je een huisgenoot lid wilt maken, kost dit € 3,- extra

We ontvangen graag binnenkort de contributie voor 2022.

Wandelingen in 2021

Op 24 oktober maakten we met een flinke groep deelnemers een schitterende herfstwandeling vanuit **Wijnandsrade**. Fon en Jos hadden die wandeling voorbereid. We belandden bijvoorbeeld in het karakteristieke plaatsje Helle, waar de vakwerkhuisen bewaard worden als monumenten.

Een wandeling die in alle opzichten geslaagd genoemd mag worden.

Vogelwerkgroep

In overleg met het bestuur wil ik jullie kort informeren over de stand van zaken van de Vogelwerkgroep. Ik ben sinds dit jaar lid en IVN De Oude Landgraaf is een veelzijdige, leuke club mensen die met hart en ziel werken aan het behoud van natuur. Dank voor alle gastvrijheid en medewerking.

De Vogelwerkgroep bestaat uit zo'n 10 mannen en vrouwen die elke vrijdagochtend aan de slag gaan om de bestaande vogelkasten te controleren. We maken ze schoon, bevestigen het nieuwe ophangstelsel, en hangen af en toe een nieuwe kast op. We hebben op dit moment 193 van de 265 (70%) gedaan. We werken zo veilig mogelijk en houden ons aan de wettelijke regels. In de auto hebben we ons mondkapje op, maar houden buiten zo veel mogelijk afstand. We willen vóór januari de Torenvalk kast ophangen. Intussen hebben we bij scouting ondersteuning geboden bij het onderhoud van hun eigen vogelkasten. Bekijk daarvoor ook onze website. Zelf neem ik deel aan de basiscursus van de Vogelwacht Limburg en gaat Annie deelnemen aan die van IVN Kerkrade. Het is steeds theorie én excursie. IVN is zich aan het voorbereiden op de Natuurontdekkingsreis 2022/2023. Bovendien zijn de 35 vogels in ons Home voorzien van een naam. We hebben ook een Steenuil.

Deze week heeft een overleg plaatsgevonden met de vogelwerkgroep van IVN UoW. Ik heb daar aangeboden elkaar te ondersteunen waar dat wenselijk en mogelijk is. Dat kan

zijn op het gebied van een cursus of excursie of andere zaken. In hun gebied komt o.a. de Bosuil, Torenvalk en Steenuil voor.

Op 18/11/21 is Geco Visscher (Vogelwacht Limburg) komen spreken met Wim de Kan, Lisette Gulpers en ondergetekende. Het gesprek ging over de bescherming van de Steenuil. De Steenuilen in Nederland leven voor 30% in het wild en voor 70% in kasten. We hebben onze huizen, tuinen, landschappen en boerderijen 'te netjes' gemaakt en alle kieren en gaten goed gedicht. Uit een

eerder gesprek van Wim met Harry Hermans bleek dat wij ergens 12 (Steen)uilen kasten hebben. We willen een goede poging doen om met de Steenuil verder te gaan. Deze verbreding van activiteiten zal ook buiten de vrijdagochtend plaatsvinden. De activiteiten zijn bovendien (volgens Geco) prima te doen, voor mensen die minder goed ter been zijn. We gaan de volgende stappen zetten:

1. Voorlichting voor belangstellende leden van IVN De Oude Landgraaf én Ubach over Worms. Een info-avond over de Steenuil is gepland op 26 januari 2022 van 19.00 tot 21 uur.
2. Excursie gericht op Steenuil

3. Opstellen van een actielijst

Uiteraard letten we daarbij op de dan geldende regels.

Nadere informatie volgt per volgende mail.

Communicatie over de Vogelwerkgroep zal van mijn kant op verschillende manieren plaats vinden:

- Website: algemeen voor IVN leden en externen
- INFO: voor alle leden IVN de Oude Landgraaf
- Nieuwsbrief: specifiek berichten per mail; soms met bijlage
- Whatsapp: kort berichtje
- Gesprek: o.a. vrijdagochtend met koffie

Met deze nieuwsbrief hoop ik alle leden te informeren over de Vogelwerkgroep. De volgende zal gaan over de Steenuil-activiteiten. Wil je meer weten over de Vogelwerkgroep? Vind je iets ontbreken of zelf iets oppakken? Of wil je gewoon eens komen kijken? Neem dan contact met ons op.

E: Ludo.Kockelkorn@outlook.com M: 06 1299 7818

Met vriendelijke groet, Ludo

Zwarte kogels

Denkend aan het artikel van Ben Bringmann over namen viel me een ervaring in van kortgeleden waarbij ik ontdekte dat er soms vreemde namen gehanteerd worden voor dieren of

planten. Een naam die in dit geval alleen betrekking heeft op de vorm.

Op een vrijdagochtend stonden we met een paar mensen te kijken en te overleggen bij de deur van het 2^e IVN-gebouw waar bij zware regenval altijd water naar binnen loopt. Mijn blik viel opeens op een knoedeltje zwarte bolletjes onder in de voeg van de muur. Nieuwsgierig als ik ben ging ik dichterbij en kreeg het idee dat het levend materiaal was. Ik heb het opgepakt en binnen hebben we het eens goed bekeken.. en foto's gemaakt en gezocht op internet.

We ontdekten iets leuks.

De bolletjes werden **zwarte kogels** genoemd, het waren opgerolde diertjes die tot de miljoenpoten hoorden.

Internet zegt:

*De Glomeris marginata of **zwarte kogel** is één van de twee soorten miljoenpoten die in Nederland voorkomen en die zich op deze manier kunnen oprollen. Zo beschermen ze zich met hun pantser tegen vijanden. De kwetsbare buik en zachte onderkant zit nu achter een schild verstopt en ze komen pas weer tevoorschijn als ze zich helemaal veilig voelen*

Wandelingen in 2022

Het wandelprogramma voor volgend jaar zit in de pen. Er zijn ideeën genoeg, maar voorlopig zal het even moeten rusten. In januari gaan we met IVN Ubach over Worms bij elkaar zitten om een gezamenlijk programma te maken, in de hoop dat veel uitgevoerd kan worden. We houden u op de hoogte.

Verdere activiteiten

En wat onze verdere activiteiten betreft, toen corona nog niet dwarslag,

Op 30 oktober maakten we onder leiding van bosbeheerder Jan Spierts in het Kapellerbos een excursie in het kader van Bomenfestival van het IVN.

Zo ging Jan Spierts ons al snel vertellen dat er veel problematiek in het bos was. Het oudere bos, ca. 100 jaar

geleden aangeplant, bevatte veel grote oude beuken die het zwaar hadden. Vooral de bomen die gevaar opleverden voor de omgeving, wandelaars en omringende bomen, zouden het eerste aangepakt worden. We keken rond en werden gewezen op de slechte staat, die zichtbaar was in kale takken en weinig bladeren in de top. De ouderdom is niet het probleem, maar de droge periodes in de afgelopen jaren. Een beuk heeft heel veel water nodig, bij gebrek hiervan sterft hij af, zeker zoals in deze situatie, wanneer heel veel beuken bij elkaar staan. Het aanzien van het bos is inmiddels veranderd. Vroeger was de weg naar het Mariakapelletje in het bos een donkere beukenlaan, heel eenzijdig, alsof je door een kathedraal liep. Nu is er veel licht en een grote diversiteit aan bomen en struiken.

De biodiversiteit moet behouden blijven, zegt Jan Spierts, maar de ook de veiligheid moet gegarandeerd kunnen worden.

Door het kappen ontstaan veel kale plekken die vooral door bramen worden ingenomen, maar ook door nieuwe opslag, niet door nieuwe aanplant. De natuurlijke uitstraling heeft voorrang.

Na de kap blijven de stammen en takken meestal liggen en vormen voeding voor veel ander leven. Tenzij ze overlast bezorgen.

Een week later op 6 november is de landelijke Natuurwerkdag. In Landgraaf wordt natuurwerk verricht in het Ooievaarsbos aan de Groenstraat in Ubach over Worms.

Ook leden van ons, eigenlijk te weinig, doen mee. Er wordt gesnoeid, geknipt, er worden nieuwe takkenrillen

gemaakt en er komen voorjaarsbolletjes in de grond.

Als dank krijgen de deelnemers een lekkere buitenlunch aangeboden. Gezellig, leerzaam en nuttig.

Lid worden van IVN De Oude Landgraaf?

Vul hier s.v.p uw gegevens in en stuur het formulier naar het secretariaat.

Naam:	Voorletters:	M/V
Adres:	Postcode:	
Woonplaats:	Telefoon:	
E-mail:	Roepnaam:	
Geb.dat.:		

Meldt zich ingaande _____ aan als: (maak s.v.p. een keuze)

O Begunstiger (vrije gave van minimaal €10,- per jaar). U ontvangt 4 x per jaar de INFO.

O Lid/donateur: de contributie bedraagt € 20,- per jaar. U ontvangt 4 x per jaar het verenigingsblad, de INFO.

O Lid met een abonnement op De Natuurgids € 32,- (8x per jaar) en 4x per jaar het verenigingsblad de INFO. De vereniging betaalt € 5,- voor het abonnement op De Natuurgids.

O Actief lid, als lid van één van onderstaande werkgroepen. Contributie ook € 20,- per jaar. U wordt dan landelijk lid en ontvangt extra 4 x per jaar het blad Mens en Natuur (naast INFO en De Natuurgids).

O Lid met een landelijk lidmaatschap € 32,-

Wergroepen: **O Wandelwerkgroep,** **O Vogelwerkgroep**

O Paddenwerkgroep **O Jeugdwerkgroep**

Voor € 3,- per jaar kan een gezinslid ook lid/donateur worden. Dan s.v.p. de gegevens van deze persoon toevoegen

Datim:

Handtekening:

WERKGROEPEN:

Wandelwerkgroep

Voor informatie bellen: Marianne Slangen,
tel. 06 55733866.

Organiseert: Ochtend-middag of avond-wandelingen, ca 2 ½ uur.

Vogelwerkgroep

(bijeenkomst iedere vrijdagochtend)

Voor informatie bellen: Math Marell 06 42355968 , waarnemend
nu: Ludo Kockelkorn 0612997818 Vogelobservatie in het veld,
vogelbescherming, vervaardiging, ophangen en controle van
nestkastjes.

Paddenwerkgroep

Organiseert jaarlijkse overzetactie amfibieën op diverse locaties.

Voor informatie bellen of mailen: Fon Wachelder, tel 045-
2055413, fonwachelder@gmail.com

Jeugdwerkgroep organiseert activiteiten voor jeugd. De
werkgroep bestaat uit Wim de Kan en Marianne Slangen.

Adres Bosrand : Puddelerweg 59 & 59a, Landgraaf.

